

Άρειος Πάγος 601/1982,

Πηγή: Ποιν. Χρ. Τόμ. ΛΓ' 1983 σελ. 39

Περίληψη: "Πότε υπάρχει εν συνειδήσει και πότε άνευ συνειδήσεως αμέλεια. - Έννοια αμελείας, - Ορθή και ητιολογημένη καταδίκη επί ανθρωποκτονία εξ αμελείας και παραβάσει του άρθρ. 59 του Π.Δ. της 14/22-3-1934 του αναιρεσιόντος, διότι δεν εφοδίασε την πρέσσαν εις ην ανήλθεν ο παθών διά φορητής και ασφαλούς κλίμακος, ως ώφειλε και ηδύνατο ως εργοδότης να πράξη, με αποτέλεσμα να ολισθήσῃ ο παθών και να συνθλιβῇ εις την πρέσσαν".

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο αντιπρόεδρος Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Εισηγητής ο αρεοπαγίτης Ι. ΜΑΚΡΗΣ

Δικηγόροι Ζ. Κωνσταντίνου, Ι. Καρύδας

Επειδή, κατά την διάταξιν του άρθρου 59 του Π. Δ/τος της 14/22-3-1934 "περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων κλπ.", η διάταξις της λιπάνσεως εις τα μηχανάς δέον να είναι τοιαύτη, ώστε να διενεργῆται ακινδύνως. Ο καθαρισμός των κινουμένων μηχανών, ως και η αφαίρεσις των κοχλιών και σφηνών δέον να γίνηται μόνον όταν η μηχανή ευρίσκεται εν στάσει. Κατά δε την διάταξιν του άρθρου 3 εδ. α' του Β.Δ. της 25-8/5-9-1920 "περί κωδικοποιήσεως των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων", πας εργοδότης, και διευθυντής, διαχειριστής ιδιοκτήτης, τεχνίτης, εργάτης, εργάτρια επιχειρήσεως ή επαγγέλματος, παραβαίνων τας διατάξεις του νόμου ΓπΛΔ' και των προς εφαρμογήν αυτού Β. Διαταγμάτων και ειδικών κανονισμών, τιμωρεῖται, αν δεν υπάρχει περίπτωσις εφαρμογῆς αυστηροτέρων διατάξεων του Ποιν. Νόμου, διά χρηματικῆς ποινῆς δραχμῶν 300 μέχρι 3.000 και με φυλάκισιν 6 μηνῶν. Εξ ἄλλου, κατά το άρθρον 302 του Π.Κ., ο εξ αμελείας ἐπιφέρων τον θάνατον ἐτέρου τιμωρεῖται διά φυλακίσεως τουλάχιστον τριῶν μηνῶν. Κατά δε το άρθρον 28 του αὐτοῦ Π.Κ., ἐξ αμελείας πράττει, ὅστις ἐνεκεν ἐλλείψεως τῆς προσοχῆς, ἢν ὡφείλεν ἐκ των περιστάσεων και ηδύνατο να καταβάλλῃ, εἴτε δὲν προείδε το ἐκ τῆς πράξεώς του παραχθέν ἀξιόποινο ἀποτέλεσμα, εἴτε προείδε μὲν τοῦτο ὡς δυνατόν, ἐπίστευσεν ὅμως, ὅτι δὲν θα ἐπῆρχετο. Διά τῆς τελευταίας ταύτης διατάξεως διακρίνεται ἡ ἐν συνειδήσει αμέλεια, ἐν ἣ ο δρᾶστης προείδε μὲν ὅτι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς του εἶναι δυνατόν να ἐπέλθῃ το ἀξιόποινο ἀποτέλεσμα, δὲν ἀπέσχεν ὅμως τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς, πιστεύσας ὅτι δὲν θα ἐπῆρχετο το ἀποτέλεσμα τοῦτο, τὴν ἐπέλευσιν του οὐοίου ἀπήυχετο, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ἢ ἀνευ συνειδήσεως αμελείας, ἐν ἣ ἐλλείπει παρά τω δρᾶστη πάσα πρόβλεψις περὶ τῆς ἐνδεχομένης παραγωγῆς του ἐκ τῆς πράξεώς του παραχθέντος ἀξιοποίνου ἀποτελέσματος, πρὸς ἐξακρίβωσιν δὲ τῆς ἐν τούτῳ ποινικῆς ευθύνης τινὸς λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν πάσαι αἰ ἐξ ἀντικειμένον περιστάσεις, ὑφ' ἄς ἐτελέσθη ἡ πράξις, ἵνα ἐκ τούτων κριθῇ, ἀν κατεβλήθη ὑπὸ του ὑπαίτιου ἢ εἰς πάντα μετρίως συνετὸν ἄνθρωπον ἐπιβεβλημένη βᾶσει των νομικῶν κανόνων, τῆς κρατούσης ἐν ταις συναλλαγαῖς συνηθείας και τῆς κοινῆς πείρας και λογικῆς προσοχῆς, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἰ προσωπικαὶ ἰδιότητες, γνώσεις και ἰκανότητες του δρᾶστου, ἵνα ἐκ τούτων κριθῇ, ἀν ηδύνατο οὗτος να προῖδῃ και ἀποφύγῃ το ἐκ τῆς πράξεώς του παραχθέν ἀξιόποινο ἀποτέλεσμα, το οὐοῖον τελεί εἰς ἀντικειμενικὸν αιτιῶδη σύνδεσμον πρὸς τὴν πράξιν ἢ παράλειψιν του ὑπαίτιου(2). Ἐν προκείμενῳ, ὡς προκύπτει ἐκ του αιτιολογικοῦ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, το ἐκδόν ταύτην Τριμελὲς Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν, μετ' ἐκθεσιν, ἀνάλυσιν και ἀξιολόγησιν των ἐνώπιόν του προσαχθέντων και ἐδικώτερον μνημονευομένων ἀποδεικτικῶν στοιχείων, ἐδέχθη ὡς προκύψαντα, κατὰ τὴν ἀνέλεγκτον περὶ πραγμάτων κρίσιν του, τα ἐπόμενα πραγματικὰ περιστατικά: Ο ἀναιρεσιών, ἔχων τὴν διεύθυνσιν και ἐκμετάλλευσιν του ἐν Ἀλιάρτῳ Λεβαδείας ἐργοστασίου ἐκκοκιστηρίου βᾶμβακος ἰδιοκτησίας του Ὀργανισμοῦ Κωπαῖδος, εἶχε προσλάβει ὡς πρακτικὸν μηχανικὸν συντηρητὴν Β' τάξεως τον παθόντα σύζυγον τῆς πολιτικῶς ἐναγούσης Γ.Κ. ὅστις τὴν 21ην Δεκεμβρίου 1977 και περὶ ὥραν 10ην, ἀντιληφθεὶς κατὰ τὴν λειτουργίαν του ἐργοστασίου ἀσυνήθη θόρυβον, προερχόμενον ἐκ τῆς λειτουργούσης πρέσσας, ἔδωκεν ἐντολήν εἰς τους πλησίον του ἐργαζομένους ἐργάτας Δ.Ζ. και Φ.Χ., ἵνα ἀνέλθουν ἐπὶ τῆς πρέσσας πρὸς λίπανσίν τῆς, τούτων δὲ ἀρνηθέντων τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης, λόγω του κινδύνου, τον οὐοῖον διέτρεχον ἐλλείψει φορητής κλίμακος, ν' ἀνέλθουν ἐπὶ τῆς πρέσσας, εὐρισκομένης ἐν λειτουργίᾳ, ἐπεχείρησε να ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην ο ἴδιος. Πρὸς τοῦτο, λαβὼν τον λιπαντήρα (λαδωτήρι), ἀνῆλθε, στηριζόμενος ἐπὶ των ἐξαρτημάτων τῆς πρέσσας, εἰς ὕψος τριῶν (3) μέτρων περίπου, ἔνθα ὑπῆρχεν ὀριζόντιον σιδηροῦν πλαίσιον πλάτους 40 ἐκατοστῶν, ἐντὸς του οὐοῖου παλινδρομεί εἰς ἄξων, ὅστις πλησιάζει κατὰ τὴν παλινδρόμησιν του τους ἐκατέρωθεν αὐτοῦ (και περὶ τα 54 ἐκατοστά ἀπέχοντας μεταξύ των) βραχίονας του πλαισίου κατὰ 7-8 ἐκατοστά και παραμένει ἀκίνητος εἰς κάθε ἀκραῖον σημεῖον περὶ τα 6 δευτερόλεπτα. Ἐν τῇ προσπάθειᾳ του ὡς πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς λιπάνσεως ο παθών, λόγω τῆς ἐπισφαλούς και ἐπικινδύνου στηρίξεώς του ἐπὶ των ἐξαρτημάτων τῆς πρέσσας, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως φορητής

κλίματος ανόδου εις το ύψος αυτής (πρέσσας), παρεπάτησε και ωλίσθησε με αποτέλεσμα να ευρεθή η κεφαλή του εις το επικίνδυνον διάκενον (βραχίονος-άξονος) και να συνθλιβή μεταξύ παλινδρομούντος άξονος και του ενός των βραχιόνων του πλαισίου της πρέσσας, ώστε να επέλθη εκ τούτου ο θάνατος αυτού ακαριαίως, ενώ το αποτέλεσμα τούτο θ' απεφεύγετο, αν ο αναιρεσειών καταβάλλε την επιμέλειαν και προσοχήν, ην ώφειλεν εκ των περιστάσεων και ηδύνατο να καταβάλη ως διευθυντής του εργοστασίου, εκμεταλλευόμενος αυτό ιδίω ονόματι και εργοδότης του παθόντος, και εφοδίαζε την πρέσσαν διά φορητής και ασφαλούς κλίματος με γάντζους διά την ακίνδυνον άνοδον προς λίπανσίν της. ως υπεχρεούτο εκ του άρθρου 59 Π.Δ. 14/22-3-1934, διότι θα ίσταντο ακινδύνως και ασφαλώς επί της φορητής κλίμακος οι ασχολούμενοι με την λίπανσιν της πρέσσας και δεν θα ηναγκάζοντο ούτε να στηρίζονται επί των εξαρτημάτων της πρέσσας ούτε να δίδουν μεγάλην κλίσιν του σώματός των προς τα εμπρός διά την πραγματοποιήσιν της λιπάνσεώς της, κινδυνεύοντες ούτω ν' ανατραπούν επ' αυτής, ως ο παθών. Και προείδε μεν ο αναιρεσειών το εκ της παραλείψεώς του ταύτης παραχθέν αξιόποινον αποτέλεσμα ως δυνατόν, πλην όμως ουδέν έπραξε προς αποτροπήν του, πιστεύσας ότι δεν θα επήρχετο. Κηρύξαν μετά ταύτα τον αναιρεσειόντα ένοχον α) ανθρωποκτονίας εξ αμελείας εις βάρος του παθόντος (άρθρ. 302, 28 Π.Κ.) και β) παραβάσεως του άρθρου 59 του Π.Δ. της 14/22-3-1934 "περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών κλπ.", εν συνδ. προς το άρθρ. 2 του Β.Δ. της 25-8/5-9-1920 "περί κωδικοποιήσεως των περί υγιεινής και ασφαλείας εργατών διατάξεων", αφ' ενός μεν ορθώς ηρμήνευσε και εφήρμοσε τας ουσιαστικάς ταύτας ποινικάς διατάξεις, τα οποίας ουδ' εκ πλαγίου παρεβίασε δι' ασαφών ή αντιφατικών αιτιολογιών καθιστωσών ανέφικτον τον αναιρετικόν έλεγchon, αφ' ετέρου δε διέλαβε την εκ του άρθρου 93 § 3 του Συντάγματος και 139 του Κ.Π.Δ. επιβεβλημένην ειδικήν και εμπεριστατωμένην αιτιολογίαν, διότι εκτίθενται εις αυτήν σαφώς, πλήρως και μη αντιφατικώς τα εκ της ακροαματικής διαδικασίας προκύψαντα πραγματικά περιστατικά, εξ ων συνήγαγε την ύπαρξιν των εξ αντικειμένου και εξ υποκειμένου συστατικών στοιχείων του ως άνω εγκλημάτων, αι αποδείξεις, εξ ων επείσθη περί των πραγματικών τούτων περιστατικών, ως και οι νομικοί λόγοι, δι' ους έκρινεν υπακτέα εις τας προδιαληφθείσας και υπ' αυτού εφαρμοσθείσας ουσιαστικάς ποινικάς διατάξεις τα ανελέγκτως δεκτά γενόμενα ως αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά. Όθεν οι τ' αντίθετα υποστηρίζοντες 1ος και 2ος λόγοι αναιρέσεως εκ του άρθρου 510 § 1 Δ και Ε του Κ.Π.Δ. είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.